

Ekim 2022

GELİŞEN BİR PİYASA: ŞARJ HİZMETLERİ

(Bu makale 31 Ekim 2022 tarihinde Av. Dr. Umut Kolcuoğlu'nun Dünya Gazetesi'ndeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.)

Ülkemizde bu yılın ilk yarısında elektrikli araç satışları, bir önceki yıla göre yüzde 154 artış gösterdi. Son yıllarda elektrikli araçların giderek artan şekilde kullanılması ve buna bağlı olarak elektrikli araç şarj istasyonlarının artmasına rağmen bu alanda bir yasal düzenleme bulunmaması birçok soruna ve belirsizliğe yol açıyordu. Bu doğrultuda düzenlenmeye ihtiyaç duyan bu alana yönelik olarak geçtiğimiz Nisan ayında Şarj Hizmeti Yönetmeliği, Haziran ayında ise Elektrikli Taşıt Şarj Sistemi Tesisatı Genel Teknik Şartnamesi yayımlandı. Yönetmelik, elektrikli araçların şarj edilebilmesi için gerekli olan şarj istasyonlarının kurulumu ve işletilmesi gibi konuları düzenlerken teknik şartname şarj sistemlerinin teknik açıdan sahip olması gereken özellikleri düzenliyor.

Yönetmelik, elektrikli araçlara birden çok şarj istasyonunda şarj hizmeti sağlamak, yani şarj ağı kurmak ve yönetmek isteyen şarj ağı işletmecilerinin "şarj ağı işletmeci lisansı" almasını şart koşuyor. Şarj ağı işletmeci lisansını, sermayeleri en az Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun (EPDK) ilgili yıl için belirlediği asgari tutarda olan anonim veya limited şirketler alabiliyor. EPDK 2022 yılı için asgari sermaye tutarını 4.500.000 Türk lirası olarak belirledi. Ayrıca, şarj ağı işletmecisi lisansı başvurusu yapılırken EPDK'ya 300.000 Türk lirası tutarında bir lisans alma bedeli ödenmesi gerekiyor. Başvurular, EPDK'nın internet sitesi üzerinden, ilgili ödemeye ait dekontun yüklenmesi ve gerekli bilgilerin doldurulması ile gerçekleştiriliyor. Söz konusu lisanslar en fazla 49 yıl geçerlilik süresi ile veriliyor, fakat lisans sahibinin talebi ile bu süre uzatılabilir. Bir şarj istasyonunun işletilebilmesi için ayrıca o istasyona dair işyeri açma ve çalışma ruhsatının da bulunması gerekiyor.

Yönetmelik ağ işletmecisinin şarj ağının, lisansın yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içerisinde en az elli adet şarj ünitesini içermesini ve şarj istasyonlarının en az beş farklı ilçede konuşlandırılmış olmasını arıyor. Aynı zamanda, yeni bir şarj istasyonu açılacağı zaman buna ilişkin başvurunun yine EPDK'nın internet sitesi üzerinden yapılması gerekiyor.

Yönetmelikte, tüm kullanıcıların fiziki erişimine açık şarj istasyonları "halka açık şarj istasyonları" olarak adlandırılıyor. Halka açık şarj istasyonlarında şarj hizmetinin, lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebep ve mücbir sebep halleri haricinde, sürekli ve kesintisiz olarak sunulması zorunlu tutuluyor. Otel, restoran, alışveriş merkezi ve sair işyerlerine ait otoparklarda kullanıma açık olan şarj istasyonları bakımından ise ilgili işletmenin çalışma saatleri süresince kesintisiz hizmet verilmesi aranıyor.

Şarj hizmetinin fiyatlandırmasının belirlenmesi ise elbette hem lisans sahiplerini ve hem de hizmet alanları ilgilendiren önemli bir konu olarak öne çıkıyor. Yönetmeliğin fiyatlandırma konusunu biraz çelişkili şekilde ele aldığı söylenebilir. Yönetmelikte, ilk olarak şarj hizmeti fiyatının serbestçe belirleneceği belirtilirken, sonrasında ise fiyatın belirlenmesinde şarj istasyonlarının kurulması ve şarj ağı oluşturulmasına ilişkin yatırım maliyetleri, işletme maliyetleri, amortismanlar, vergi ve

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

benzeri maaliyetlerin de dikkate alınması gerektiği belirtiliyor ve şarj hizmetinde hesaplanan bedel haricinde bağlama bedeli, şarj ekipmanı kullanım bedeli gibi ayrı bir bedel talep edilemeyeceği düzenleniyor.

Türkiye Elektrikli ve Hibrid Araçlar Derneği'nin verilerine göre, Yönetmeliğin getirdiği lisans zorunluluğunun yürürlüğe girdiği Nisan ayından Eylül ayına kadar toplam 42 adet şirkete şarj hizmeti için lisans verilmiş. Yönetmelik ile EPDK'nın bu yeni piyasaya girişi biraz zorlaştırmış olması, lisans süresini kısıtlaması ve özellikle hizmetin fiyatlandırılmasının belirlenmesinde birtakım kriterler öngörmesinin lisans başvurularının sayısını olumsuz etkilediğinden bahsedilebilir. Fakat tüm bunlara rağmen, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bu yıl içinde gerçekleştirdiği 81 ilde 1560 şarj istasyonu kurulumu için 300.000.000 Türk lirası değerinde hibe programı gibi, işletmeleri teşvik edici programlar oluşturularak ve benzeri faaliyetler yapılmaya devam edilerek, bu özel piyasanın rekabetçi bir ortama dönüşmesi, engellerin bir nebze azaltılarak sektördeki şirket sayısının çoğaltılması sağlanabilir görünüyor.

İLETİŞİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr

Av. İlay Erarşlan

ierarslan@kolcuoglu.av.tr